

Sfântul Tihon din Zadonsk

**Comoară duhovnicească,
din lume adunată**

Traducere de Rasofora Domnica Țalea

PARTEA I

1. Lumea	5
2. Soarele	6
3. Tatăl și copiii	13
4. Stăpânul și robul	18
5. Împăratul și sluga care nu îi arată respect - răufăcătorul	20
6. Prizonierii și eliberatorul lor	22
7. Stăpânul și robul cumpărat	25
8. Cel întemnițat și eliberatorul	26
9. Criminalii și vestea adusă spre bucuria lor	27
10. Oamenii care trăiesc în mizerie și împăratul care îi cercetează și îi compătimește	29
11. Cel osândit și condamnarea lui la moarte	33
12. Împăratul așteptat de cetățeni, sosirea lui în oraș și primirea lui de către cetățeni	35
13. Omul de rând, înfiat de o persoană importantă	36
14. Binefăcătorul și cel nerecunoscător față de binefacerile primite	39
15. Împăratul și supusul care cere milostenie de la el	45
16. Vița și mlădițele	48
17. Capul și trupul	49
18. Mădulele trupului	51
19. Oile	52
20. Caprele	53
21. Păstorul și turma	53
22. Mirele și mireasa	55
23. Războiul	57
24. Călătorul	64
25. Drumetul și călăuza	65
26. Străinul sau călătorul	67
27. Cetățeanul	70
28. Prânzul sau cina	70
29. Perdeaua sau cuvertura	79
30. Surdul	80
31. Sămânța	85
32. Semănatul și secerișul	87
33. Mâna dreaptă	94
34. Împăratul care dăruiește și răpitorul darului său	95
35. Întoarce-te! Nu te îndrepți încotro trebuie!	98
36. Nu te atinge de aceasta! Aici este otravă!	99
37. Plânsul	101
38. Datoria	104
39. Stăpânul care îl cheamă pe rob	108
40. Robii care îl așteaptă pe stăpânul lor	111
41. Omul chemat la judecată	112
42. Omul plin de răni	119
43. Orbul care nu este lăsat să cadă	121
44. Pomul înalt în mijlocul unei păduri joase	123
45. Minte înțeleaptă	125
46. Dorința	126
47. Fericirea	131
48. Lumânarea aprinsă	137
49. Sabia care stă să cadă asupra capului	138
50. Mreaja	140
51. Beția	142

52. Oglinda.....	149
53. Cei ce ies din întuneric, din închisoare, din captivitate și cei asemenea lor.....	151
54. Rușinea.....	153
55. Nicăieri nu mă pot ascunde de tine.....	155
56. El însuși este aici.....	156
57. Împăratul care intră în oraș sau în casă.....	161
58. Scârba.....	162
59. Pomul bun.....	164
60. Mocirla sau nămolul de pe fundul izvorului.....	166
61. Omul care a căzut între tâlhari și este rănit de ei.....	168
62. Spitalul sau infirmeria.....	169
63. Veninul ascuns în om.....	173
64. Războiul.....	176
65. Chemarea.....	179
66. Tatăl tău te așteaptă de mult, nu zăbovi!.....	181
67. Și noi vom merge acolo.....	183
68. Primăvara.....	185
69. Ridică-te.....	186
70. Dobitoacele.....	189
71. Întoarcerea.....	192
72. Imitarea.....	196
73. Drumul neprimejdios.....	198
74. Oglinda.....	199
75. Molima.....	201
76. Urmarea dobitocească.....	203
77. Candela.....	205
78. Orbul și cei din jurul lui care văd.....	207
79. Supusul care încalcă legea împăratului său.....	210
80. Robul care aduce jignire altuia în fața stăpânului.....	211
81. Mila împărătească, făgăduită și vestită călătorului de lege și arătată celui care se întoarce.....	214
82. Neghina din grâu.....	217
83. Pentru ce ești aici?.....	218
84. Minciuna.....	219
85. Pasărea își adună puii ei.....	221
86. Pansamentul tămăduitor.....	222
87. Încotro mergi? Acolo ți se va întâmpla o nenorocire!.....	224
88. De ce te-ai oprit?.....	226
89. Postul.....	228
90. Lepădarea de Hristos.....	230
91. Robul care cunoaște și cel care nu cunoaște voia stăpânului său.....	231
92. Ia aminte.....	232
93. Scutul.....	238
94. Pacea.....	240
95. Pomul drept și pomul strâmb.....	242
96. Apa care curge din munții înalți în locuri joase.....	244
97. Apa care curge pe alături.....	247
98. Astăzi vei fi slobod de toate necazurile.....	250
99. Copăcelul.....	253
100. Pacea.....	257
101. Frâul.....	261
102. Urmează-mi mie!.....	264

103. Învățături	271
104. Abecedarul	274
105. Învățătorul și ucenicii	278
106. Mult îți sunt îndatorat	286
107. Despre cei nepăsători, care nu-și aduc aminte de binefăcător	299
108. El și-a săvârșit lucrarea și a plecat	304
109. Cetățenii care își așteaptă împăratul în orașul lor	370
110. Unul se va lua și altul se va lăsa	372
111. Jurământul	374
112. Baia	376
113. Fecioara logodită	379
114. Corabia	380
115. Al cui ești tu?	383
116. El este împreună cu ei	384
117. Împăratul își cheamă supusul la sine prin înștiințare	389
118. Voi veni mâine!	391
119. Grădinarul taie pomul neroditor	393
120. Cursele întinse pe cale	395
121. Măreția	401
122. Nu te teme, eu sunt cu tine!	409
123. Despre cele dinlăuntrul omului care ies la iveală	411
124. Barca ce plutește pe râu	419
125. Cunoașterea necazului și a nefericirii ne determină să căutăm izbăvirea	420
126. Cerșetorul	427
127. Comoara	432
128. Martorii	438
129. Așadar, pe cine să iubesc, dacă nu pe el?	445
130. Vasul plin și vasul gol	450
131. Cine iubește ceva, aceea și caută	450
132. Ei caută binele pe care l-au cunoscut	452
133. Fiecare lucru se așază la locul lui	455
134. Emigrantul	458
135. Robii trimiși de stăpân să cheme oaspeții la masă	459
136. Paznicul	461
137. Nu te atinge, că nu poți ridica aceasta	464
138. Oricine se ferește de răul pe care-l cunoaște	466
139. Pruncii	472
140. Cei ce mănâncă și beau la cină și ceilalți, cărora nu le este îngăduit să intre din vina lor	474
141. Cei ce intră în palatul împăratesc	476
142. Lumina și întunericul	477
143. Mă rușinez a privi la tine	479
144. Războiul civil	483
145. Albina care înțeapă cu acul	486
146. Despre cei care adaugă rană peste rană celui deja rănit	487
147. Oglinda care arată cusururile feței	489
148. Cum aș putea să îl uit?	490
149. Acolo vom fi în siguranță	494
150. Icoana cea frumoasă se strică	496
151. Nu sunt fratele tău	498
152. Calea	499
153. Pântecelul	501
154. Omul cade în groapa pe care el însuși a făcut-o	505
155. A face cuiva pe plac	506
156. Răpitorul	515
157. În nevoie, ne ducem cu gândul la împrejurări asemănătoare	517

PARTEA I

Așa cum negustorul adună felurite mărfuri din diferite țări și le aduce, și le păstrează la el acasă, tot așa și creștinul poate să adune din această lume gânduri folositoare de suflet, să le pună în inima lui și prin acestea să se zidească sufletul său.

1.

Lumea

Nimic nu există de la sine. Orice oraș – nu există de la sine, ci este construit de alții; orice casă – nu există de la sine, ci este construită de alții. Orice scrisoare, orice carte – nu există de la sine, ci sunt scrise de alții. Într-un cuvânt, nici un lucru nu există de la sine, ci este creat de alții. La fel, nici această lume nu există de la sine, ci Ziditorul ei a creat-o. „*El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit*” (Psalm 148: 5). Acest Ziditor este Dumnezeu nostru, într-o singură fire și întreit în fețe, în Care credem, pe Care Îl mărturisim și Căruia I ne închinăm – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Dumnezeu-Ziditorul nu a creat lumea așa cum fac oamenii. Oamenii creează ceva din altceva, adică fac un lucru dintr-o materie deja existentă; și chiar și aceasta o fac cu osteneală. Dumnezeu însă a creat această lume, adică cerul, pământul și toate cele ale lor, din nimic și fără de osteneală, doar cu voința și cu cuvântul. *El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit.* Această lucrare arată puterea atotstăpânitoare a lui Dumnezeu. Mîntea noastră, care ne spune că din nimic nu se poate crea ceva, nu poate înțelege cum a fost săvârșită din nimic alcătuirea măreață a acestei lumi. Dar credința completează lipsurile rațiunii și o convinge să recunoască aceasta: că Dumnezeu poate să facă orice, pentru că este Atotputernic. „*Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință*” (Luca 1: 37). „*Prin credință înțelegem că s-au întemeiat veacurile prin cuvântul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd*” (Evr. 11: 3). Credința aude mărturia Sfântului Duh: „*La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul*” (Fac. 1: 1), și nu se îndoiește de aceasta.

În același fel în care scriitorul unei cărți izvodește din mîntea sa ideile și le așterne pe hârtie, în acest mod scriind cartea, din nimic creând ceva,

la fel și Atotînțeleptul și Atotputernicul Creator, tot ceea ce a avut în gândul Său dumnezeiesc și tot ceea ce a voit, a săvârșit. Așa cum cartea are două coperti, tot astfel și El a creat lumea: cer și pământ. În această carte deslușim Atotputernicia, Atotînțelepciunea și Bunătatea lui Dumnezeu. Atotputernicia - pentru că a creat totul din nimic, doar cu voința și cu cuvântul. Atotînțelepciunea - pentru că toate cu înțelepciune le-a făcut: „*Toate cu înțelepciune le-ai făcut*” (Psalm 103: 25). Bunătatea - pentru că pe toate, nu pentru Sine, ci pentru noi le-a făcut. Binele se face de la sine însuși. Dumnezeu nu are nevoie de nimic pentru Sine, căci, precum odinioară, tot așa și acum, și în vecii vecilor se află într-o stare de fericire atotdesăvârșită.

2. Soarele

Înainte de răsăritul soarelui este întuneric și noapte; pe măsură ce soarele se înalță, întunericul se risipește și lumina strălucește tot mai puternic. Așa și înainte de venirea lui Hristos, Soarele dreptății, întunericul acoperea întreaga făptură și noaptea era adâncă. Dar, îndată ce acest Soare a început să strălucească și razele-i prea calde le-a trimis peste tot pământul, o prea caldă și prea dulce zi au strălucit în sufletele noastre. Astfel s-a împlinit cuvântul prorocesc: „*Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit*” (vezi Is. 9: 1; Matei 4: 16). „*Noaptea e pe sfârșite; ziua este aproape. Să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă*” (Rom. 13: 12-14). Să facem și noi după învățătura Apostolului și vom fi fiii luminii și ai zilei.

Toți oamenii trăiesc în lumina soarelui care strălucește pe cer, iar soarele privește la toți și la fiecare în parte. La fel, oamenii viețuiesc înaintea lui Dumnezeu, Cel pretutindeni prezent și Care pe toate le vede; și, orice fac, orice gândesc, orice cugetă, pe toate le vede dumnezeiescul ochi. „*Din cer a privit Domnul, văzut-a pe toți fiii oamenilor. Din locașul Său, cel gata, privit-a spre toți cei ce locuiesc pământul*” (Psalm 32: 14-15). Și de asemenea: „*Ai Cărui ochi sunt deschiși asupra tuturor căilor fiilor oamenilor, ca să dai fiecăruia după căile lui și după roadele faptelor lui*” (Ier. 32: 19). Și încă: „*Ochii Domnului de zece mii de ori sunt mai luminoși decât soarele și privesc la toate căile oamenilor*”

și văd toate părțile cele ascunse. Mai înainte de a se fi făcut, toate sunt cunoscute Lui; așa și după ce s-au săvârșit” (Înt. Sir. 23: 27-28).

Noi trebuie să stăm înaintea lui Dumnezeu ca înaintea Atotvăzătorului, a Celui ce răsplătește fiecăruia după calea sa, să umblăm cu teamă, cu frică și cu evlavie și să dorim să se împlinească voia Lui cea sfântă, ca să nu aducem întristare măreției Sale. „Deci luați seama cu grijă, cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți”, ne spune Apostolul (Ef. 5: 15).

O, omule! Dumnezeu privește la tine și vede tot ce faci, tot ce gândești, tot lucrul pe care-l începi și tot ce cugeți; tot ce iubești, tot ce urăști, tot ceea ce te mângâie și tot ceea ce te scârbește, tot ceea ce cauți și tot lucrul de care fugi. Să te gândești neîncetat la El, la Creatorul tău, Care vede cum te porți cu aproapele, ce și cum vorbești, ce și cum întrebi și răspunzi; Care aude și îți va răsplăti după viețuirea ta și după roadele inițiativelor tale. Ia aminte, iubitele, poartă-te cu grijă, nu precum cei nebuni, ci precum cei înțelepți.

Când soarele strălucește pe cer, totul se limpezește. Fiecare își vede drumul pe care trebuie să meargă, știe încotro să meargă, ce să facă și de ce să se ferească. Vede, deosebește un lucru de altul și ce este folositor de ceea ce este vătămător, ș.a.m.d. „Ieși-va omul la lucrul său și la lucrarea sa până seara” (Psalm 103: 24). Așa se întâmplă și cu sufletul în care strălucește Hristos, Soarele Dreptății. Un astfel de suflet vede totul clar, cunoaște plăcerile și deșertăciunea acestei lumi, cunoaște binele și răul, patima și virtutea, paguba și folosul, calea către pierzare și calea ce duce la viața veșnică; săvârșește fapte bineplăcute lui Dumnezeu și folositoare luiși. Unui astfel de suflet îi este dulce cuvântul lui Dumnezeu, precum dulce îi este Însuși Domnul. El socotește deșertăciune tot ceea ce este plăcut și bun în această lume, amintindu-și cuvântul Mântuitorului: „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?” (Matei 16: 26); și tinde totdeauna spre fericirea veșnică. O singură dorință are: cum să-i fie bineplăcut lui Dumnezeu și să se numere în ceata celor mântuiți. Fericit este sufletul pe care îl cercetează Lumina dumnezeiască!

Însă, când soarele apune, atunci se aștern noaptea și întunericul. Oamenii nu văd nimic, nu deosebesc un lucru de altul și merg ca orbii, cad în groapă și nu știu cum să evite primejdia. O asemenea stare au sufletele în care nu strălucește lumina lui Hristos. Ei bâjbâie precum orbii, nu deosebesc binele de rău, folosul de pagubă, cad din păcat în păcat. Se agață de cele ce nu sunt nimic în sine și lasă deoparte ceea ce este de preț.

Cugetă că merg pe un drum drept, fără să știe că vor cădea în groapa propriei pierzări. De fapt, ei s-au împreunat cu deșertăciunea acestei lumi și îi preocupă numai cum să adune avuție mare, cum să câștige vrednicii înalte, cum să fie slăviți în această lume și altele de acest fel, îngrijindu-se prea puțin de comoara mântuirii veșnice și luând în considerare lucrurile cele mai neînsemnate. Aceasta este vrednic de mirare sau mai degrabă vrednic de compătimire! Luați aminte că cei ce părăsesc această viață lasă totul în urmă și pleacă goi din lume, după cum goi au și venit pe lume. Ca și cum ar trăi veșnic pe pământ, așa se străduiesc și bogații. Este de mirare însă că nu păgânii, cei care nu au în ce nădăjdui, rătăcesc printre aceste deșertăciuni, ci aceasta o fac creștinii, adică cei chemați la viața și fericirea veșnică, despre care totdeauna aud la citirea Evangheliei. O, omule sărac și blestemat! Cum nu vezi înșelăciunea acestei lumi? Cum alergi după cele ce reprezintă nimicuri și se risipesc repede, ca fumul? Cum nesocotești ceea ce este adevăr și ceea ce este veșnic? Tot ceea ce avem în această lume, cu excepția faptelor bune, se va lua de la noi, dar niciodată ceea ce primim în veșnicie.

Pentru ca omul să fie slobozit dintr-o asemenea orbire și un așa întuneric și să fie luminat de lumina lui Hristos, trebuie să se apropie de Hristos, Lumina cea adevărată, și, împreună cu orbii, să-L roage: „*Miluieste-ne pe noi, Doamne, Fiul lui David!*” (Matei 20: 30). Să privească întotdeauna la exemplul vieții Sale sfinte și să urmeze pașilor Lui sfinți. Hristos, Lumina cea adevărată, va lumina atunci un astfel de om. Pentru că, dacă avem înaintea noastră lumina și privim la ea, atunci ne luminăm. La fel și sufletul, când se apropie de Hristos și privește la sfințenia vieții Lui, urmându-i, atunci se luminează cu lumina Lui. Cu cât ne apropiem mai mult de Lumină, cu atât mai mult ne luminăm. Lumina este Hristos. Cu cât venim mai aproape de această Lumină, cu atât mai mult ne luminăm și chiar de pe acum nu vom mai umbla în întuneric: „*Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*” (Ioan 8: 12), căci cei ce urmează lui Hristos nu vor merge în întuneric. Vor merge însă în întuneric cei ce se îndepărtează de această Lumină.

Așa cum soarele încălzește toate cele de sub cer și le dăruiește viață, tot astfel și Dumnezeu, Soarele cel veșnic, încălzește și însufleștește cu căldura dragostei Sale întreaga creație și, mai presus de toate, neamul omenesc. „*Căci în El trăim și ne mișcăm și suntem*” (Fapte 17: 28). Revarsă neștirbit spre noi căldura dragostei Sale și – ce e mai important decât toate – spre noi, cei ce ne-am îndepărtat de El, cei pierduți. „*Căci Dumnezeu așa*

a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea” (Ioan 3: 16-17). „Lăudați pe Domnul toate neamurile; lăudați-L pe El toate popoarele; că s-a întărit mila Lui peste noi și adevărul Domnului rămâne în veac” (Psalm 116: 1-2). Laudă și tu, suflete al meu, pe Domnul! Să fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac! Cugetă, creștine, la această lucrare minunată și mulțumește Domnului!

Toți privesc la soare, sunt atrași de el, dorind să se încălzească cu căldura lui. La fel și toți credincioșii, privesc la Dumnezeu și se încălzesc cu căldura milostivirii Sale. *„Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc și Tu le dai lor hrană la bună vreme. Deschizi Tu mâna Ta și de bunăvoință saturești pe toți cei vii” (Psalm 144: 15-16). „Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului și a celor de pe mare departe” (Psalm 64: 6). Ridică-ți și tu, creștine, ochii către Dumnezeu, ca să te încălzești întru căldura milostivirii Sale și să grăiești mai des, împreună cu Prorocul, din adâncul inimii tale: „Către Tine, Cel ce locuiești în cer, am ridicat ochii mei. Iată, precum sunt ochii robilor la mâinile stăpânilor lor, precum sunt ochii slujnicei la mâinile stăpânei sale, așa sunt ochii noștri către Domnul Dumnezeul nostru, până ce Se va milostivi spre noi” (Psalm 122: 1-2).*

Fără soare nici un rod nu crește și nu se coace. La fel și fără Dumnezeu, Soarele cel veșnic, nici o faptă bună nu se începe, nu se lucrează și nu se săvârșește. Buna noastră dorire, începutul nostru bun, mijlocul și sfârșitul sunt lucrarea Lui. El începe, lucrează și săvârșește în noi. Fără El, nu putem face nimic: *„Căci fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15: 5).*

De aici, creștine, învață:

1) Să-ți recunoști neputința, ticăloșia și nimicnicia ta; asumă-ți că tu, prin tine însuși, nu ești nimic - ca un pom uscat, care nu poate da nici un rod;

2) (Învață) smerenia;

3) Să atribui Unuia Dumnezeu orice faptă bună pe care ai făcut-o sau o faci, ca nu cumva să-ți însușești lucrarea Lui și să-I răpești slava; astfel nu vei păcătui.

4) În toată vremea să plângi și să te tânguiești înaintea lui Dumnezeu, ca să nu te lipsească de atotputernicia mâinilor Sale, căci fără ajutorul lui Dumnezeu vei cădea din păcat în păcat. Repetă des rugăciunea Psalmistului: *„Nu mă lăsa, Doamne, Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele” (Psalm 37: 21-22).*